

مرحله اول المپیاد زبان و ادبیات فارسی پایه هشتم

تاریخ برگزاری: ۹۸/۱۱/۱

ساعت شروع: ۱۰ صبح

نام و نام خانوادگی داوطلب:

شماره داوطلبی:

تعداد سوال: ۳۰

مدت پاسخگویی: ۵۰ دقیقه

توجه مهم: آزمون دارای نمره منفی می باشد.

۱- معنی واژه‌های «بداندیش، قلم، نژاد، سرگشتگی» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) تویی که بر فرّ و فروغ ایران خواهی افزود و چشم جهانیان را به خیرگی خواهی کشاند.
(ب) گرامیم! برترین و استوارترین ستایش آن است که بر زبان و خامه دشمن روان می‌شود.
(پ) دشمنان تیره‌رای ما به‌ناچار این سرزمین آزادگان را بدین نام سپند و ارجمند می‌نامند.
(ت) تو از تبار ایرانیان نژاده و آزاده هستی؛ از آن پاکان که جانشان از مهر او تابناک است.
- (۱) پ - ب - ت - الف (۲) الف - ب - پ - ت (۳) پ - ب - الف - ت (۴) ب - پ - الف - ت

۲- در کدام گزینه معنای نوشته شده در مقابل هر بیت، معنای یکی از واژگان نیست؟

- (۱) مگر با ما سر یاری نداری که ما را در مشقت می‌گذاری (سختی)
(۲) ای مرا همچو جان و دیده عزیز این و آن از تو یافت عمر و بصر (بینایی)
(۳) گر ماه، صورت تو ببیند به صدق دل خود معترف شود که در او این کمال نیست (اقرارکننده)
(۴) گل در روی به یک روی با تو دعوی کرد دگر رخسار ز خجالت به زعفران ماند (اسب)

۳- برخی کلمات در زبان فارسی به دو شکل به کار می‌روند. کدام گزینه کلمه دو شکلی ندارد؟

- (۱) جهان ژرف چاهی است پر بیم و آزار/ از او کوش تا تن کشی بر فراز
(۲) گر تو بر خوان عشق خواهی بود/ خورشت خاک و باده خون باشد
(۳) آمد آن شکرگزاریش به گوش/ گفت کای پیر خرف گشته خموش
(۴) هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد/ در خرابات بگویند که هشیار کجاست

۴- در کدام گزینه نادرستی املایی دیده می‌شود؟ (تشدید جزو غلط املایی به‌شمار نمی‌رود)

- (۱) سطح لرزان - آیینة شکسته - جعبه‌های مهمات - ساقه علف‌ها
(۲) غلاف سیمینوف - مهرهای شطرنج - هیاهوی کلاغ‌ها - زمزمه دعاء
(۳) لیاقت بچه آشپز - لهله و شادی - مقام صدراعظمی - شعر فوق‌العاده
(۴) سفره هفت‌سین - شلیک تیر هوایی - ان‌شاءالله - سماق و سمنو

۵- شیوه بیان در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در روز پلک‌ها را بر سیاهی دیده‌ها می‌اندازد و شب را چونان چراغی برمی‌گزیند تا روزی خود را جست‌وجو کند.
(۲) این بال‌ها همانند لاله‌ها گوش‌اند؛ بی‌پر و بدون رگ‌های اصلی، اما تو جای رگ‌ها و نشانه‌های آن را می‌بینی.
(۳) در اطراف گردنش گویا چادری سیاه افکنده، پنداری با رنگ سبز تندی در هم آمیخته که جلوه خاصی دارد.
(۴) او دانه‌ها را به لانه می‌برد و در جایگاه ویژه نگه می‌دارد و در فصل گرما برای خوراک زمستان می‌کوشد.

۶- آرایه کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژد چون برآید این همه گل‌های نفز کامکار (تشخیص - واج‌آرایی - تشبیه)
(۲) برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه‌قاه ابر از هجر که می‌گرید بدین‌سان زار زار (تشخیص - تشبیه - تکرار)
(۳) کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر این‌همه صورت برد بر صفحه هستی به کار (تشبیه - واج‌آرایی - مراعات نظیر)
(۴) لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست لختی بخند خنده گل زیباست (واج‌آرایی - تشخیص - کنایه)

۷- در کدام گزینه آرایه‌های «کنایه و تشبیه» با هم به کار رفته است؟

- (۱) گر راه بود بر سر کوی تو، صبا را/ در بندگیت عرضه کند قصه ما را
- (۲) از تیغ بلا هر که بود روی بتابد/ جز من که به جان می‌طلبم تیغ بلا را
- (۳) مرهم ز چه سازم که در این درد که ما راست/ دانیم که از درد توان جست دوا را
- (۴) فریاد که دستم نگرفتند و به یک بار/ از پای فکندند من بی سر و پا را

۸- بیت‌های زیر بر اساس ساختار، متعلق به کدام یک از آثار زیر است؟

«گفتمش پوشیده خوشتر سر یار/ خود تو در ضمن حکایت گوش دار // آرزو می‌خواه لیک اندازه خواه/ برنتابد کوه را یک برگ کاه»

- (۱) مثنوی معنوی (۲) اسرارالتوحید (۳) گلستان (۴) رساله قشیریه

۹- کدام گزینه، شاعر بیت مقابل را معرفی می‌کند؟ «سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را/ اجتماع دوستان یکدلیم آمد به یاد»

- (۱) در اصفهان زاده شد. عنوان ملک‌الشعرایی را از شاه عباس دوم صفوی دریافت نمود. اشعارش عموماً غزل، مثنوی و قصیده است.
- (۲) شاعر و عارف قرن ششم که پس از مدیحه‌سرایی به سرودن اشعار عرفانی و اخلاقی روی آورد. «کارنامه بلخ» از آثار اوست.
- (۳) شاعر و نویسنده ایرانی که به شیخ‌الاسلام، احمد جام، ارادت می‌ورزید و هفت‌اورنگ خود را به تقلید از خمسة نظامی سرود.
- (۴) از شاعران دوره افشاریه و زندیه در قرن دوازدهم هجری که غزل می‌سرود. ترجیع‌بند عرفانی وی بسیار معروف است.

۱۰- نوع «را» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) ز نیرو بود مرد را راستی/ ز سستی کژی آید و کاستی
- (۲) گر تشنگان بادیه را جان به لب رسد/ تو خفته در کجاوه به خواب خوش اندری
- (۳) ز دست برد دلم را صفای ساعد او/ گواه عاشق صادق در آستین باشد
- (۴) بیا تا گل برفشانیم و می در ساغر اندازیم/ فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

۱۱- بن ماضی و مضارع در کدام گزینه درست بیان شده است؟

- (۱) (چید و چین) / (گماشت و گمار) / (افراشت و افراخت)
- (۲) (پنداشت و پندار) / (سپرد و سپار) / (فشرد و فشار)
- (۳) (یافت و یاف) / (بافت و باف) / (تافت و تاب)
- (۴) (فروخت و فروز) / (انداخت و انداز) / (سوخت و سوز)

۱۲- کدام گزینه وابسته پسین از نوع «صفت بیانی» بیشتر دارد؟

- (۱) میرزا ابوالقاسم فراهانی توانایی عجیبی در حفظ اشعار و مطالب داشت.
- (۲) آن مرد از شادی چشمانش درخشید و با لهجه خاصی گفت: «زیبا و دلنشین است».
- (۳) قائم مقام به کمک هوش و استعداد سرشار خود بعدها یکی از مردان نامی کشور شد.
- (۴) نگاه تأستفبار قائم مقام چرخید روی برادرزاده‌اش و همان سؤال را با نگاه از او پرسید.

۱۳- نقش دستوری همه گزینه‌ها درست نوشته شده است به جز گزینه...

- (۱) با مادر خویش مهربان باش آماده خدمتش به جان باش (متمم - مسند)
- (۲) چون این دو شوند از تو خرسند خرسند شود ز تو خداوند (مسند - نهاد)
- (۳) چون بالادب و تمیز باشی پیش همه کسی عزیز باشی (مسند - متمم)
- (۴) ز بهار مگو سخن به جز راست هر چند تو را در این ضررهاست (مفعول - مفعول)

۱۴- در کدام گزینه ترکیب «صفت + اسم + صفت + اسم + اسم» آمده است؟

- (۱) این گل پرشاخ و برگ حیاط همسایه
- (۲) این اتاق خالی مادر بزرگ گرامی
- (۳) زیباترین شاخه درخت سرو محله
- (۴) عظمت سیب‌های سرخ درخت خانه

۱۵- کدام گزینه به ویرایش نیاز ندارد؟

- (۱) این مرد وطن دوست بر اثر توطئه آن خانم محترمه از کار برکنار و خانه نشین و تبعید شد.
- (۲) من با علاقه فراوان خانه‌هایی را که کارگران با زحمت ساخته بودند، تماشا می‌کردم.
- (۳) مرد رهگذر از خیابان گذشت و کاغذی رو که به دست گرفته بود، به دیگران نشان داد.
- (۴) مردم با تعجب به رهگذر نگاه می‌کردند و گاهی با لبخند کوتاهی به او پاسخ می‌گفتند.

۱۶- نوع توصیف در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) لگه‌های سفید ابر در آسمان خودنمایی می‌کردند و هر کدام شبیه یکی از موجودات روی زمین بودند.
- (۲) امواج روی هم می‌غلطیدند و حباب‌های زیبایی روی آن‌ها تشکیل شده بود که بسیار تماشایی بود.
- (۳) امواج به آهستگی سینه به ساحل می‌سایند و ذرات ریز شن جابه‌جا می‌شوند. چند خرچنگ کوچک روی شن راه می‌رفتند.
- (۴) گاهی صدای مرغان دریایی و موج‌های خروشان که به ساحل صخره‌ای می‌خوردند، طنین‌انداز می‌شدند.

۱۷- کدام یک از گزینه‌های زیر از گام‌های خواندن درست به حساب نمی‌آید؟

- (۱) توجه به حس و حال متن (۲) خوانش سریع متن (۳) بازخوانی با تلفظ واژه (۴) تشخیص معنا و درک پیام متن

۱۸- معنی دقیق بیت «جهان متفق بر الهیتش / فرومانده از کنه ماهیتش» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) مردم جهان هم‌عقیده بر خدایی او هستند و از درک چیستی ذات او ناتوانند.
- (۲) مردم جهان به خدا معتقدند؛ ولی از شناخت کامل ذات او ناتوانند.
- (۳) مردم خدا را قبول دارند؛ ولی نمی‌توانند ذات او را به خوبی بشناسند.
- (۴) مردم جهان هم‌نظر بر خدایی او هستند؛ ولی به‌صورت کامل از درک چیستی او عاجزند.

۱۹- لحن خواندن کدام بیت با دیگر بیت‌ها متفاوت است؟

- (۱) ز نام و نشان و گمان برتر است / نگارنده بر شده پیکر است
- (۲) نیاید بدو نیز اندیشه راه / که او برتر از نام و از جایگاه
- (۳) نه بر اوج ذاتش پرد مرغ و هم / نه در ذیل وصفش رسد دست فهم
- (۴) اگر هوشمندی به معنی گرای / که معنی بماند ز صورت به‌جای

۲۰- مفهوم کامل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت (عزت و ذلت به دست خداست)
- (۲) پرستار امرش همه چیز و کس / بنی آدم و مرغ و مور و مگس (ستایشگری همه موجودات)
- (۳) تأمل در آیینۀ دل کنی / صفایی به تدریج حاصل کنی (خودشناسی عاملی برای پاکی)
- (۴) گلستان کند آتشی بر خلیل / گروهی بر آتش برد ز آب نیل (سرد شدن آتش بر ابراهیم)

۲۱- بیت زیر با کدام بیت فیض کاشانی ارتباط معنایی دارد؟

- «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»
- (۱) گفتم که از که پرسم جانا نشان کویت / گفتا: نشان چه پرسى؟ آن کوی، بی نشان است
 - (۲) گفتم: مرا غم تو خوشتر ز شادمانی / گفتا: که در ره ما غم نیز شادمان است
 - (۳) گفتم: که سوخت جانم از آتش نهانم / گفت: آن که سوخت او را، که ناله یا فغان است؟
 - (۴) گفتم: ز «فیض» بپذیر این نیم جان که دارد / گفتا: نگاه دارش، غم خانه تو جان است

۲۲- کاربرد واژه «نوازنده» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) کای فرازنده این چرخ بلند / وی نوازنده دل‌های نژند
- (۲) چنگ ز من، پرده ز من، ره ز من / کیست نوازنده در این انجمن
- (۳) درم داد و دینار داد درویش را / نوازنده شد مردم خویش را
- (۴) چو فرمان پذیرنده باشد پسر / نوازنده باید که باشد پسر

۲۳- کدام کنایه نادرست معنی شده است؟

- (۱) فاصله مکتب تا آشپزخانه را یک نفس طی می‌کرد: فاصله مکتب تا آشپزخانه را بدون توقف می‌رفت.
- (۲) عمر در خارکشی باخته‌ای: عمرت را در کندن خار از دست داده‌ای.
- (۳) از گفته او مپیچ سر را: از حرف او نافرمانی نکن.
- (۴) خستگی راه او را از پای درآورده است: از خستگی زیاد پایش درد گرفت.

۲۴- در کدام بیت یکی از مفاهیم (دانش‌اندوزی، بی‌توجهی به اخلاقیات، گذر عمر، آزادگی) نیامده است؟

- (۱) پایه قصر هنر و فضل را / عقل نداند ز کجا ابداست
- (۲) وقت گران‌مایه و عمر عزیز / طعمۀ سال و مه و صبح و مسامت (مسا: غروب)
- (۳) خواجه چو سرو تا نکنی پیشه راستی / نتوان نهاد در ره آزادگی قدم
- (۴) روشنی اندوز که دل را خوشی است / معرفت آموز که جان را غذاست

۲۵- نتیجه نهایی عبارت زیر به کدام گزینه نزدیک تر است؟

«اگر کاربران اینترنت و فناوری‌های جدید به فضایل انسانی و هنجارهای اخلاقی - دینی آراسته نشوند، این ابزارها همچون بمب ویرانگری خواهند شد.»

- (۱) تو را دانش و دین رهاند درست/ در رستگاری نباید جست
(۲) برگزین زین جهان یکی و بس/ گرت با دانش و خرد خویشی است
(۳) من معانی‌های او را یاور دانش کنم/ گر کند بخت تو شاها، یآوری
(۴) مدد روح کن به دانش و دین/ تا شوی هم‌نشین روح امین

۲۶- پیام توصیه شده در برابر کدام بیت نادرست است؟

- (۱) کسی را که پندار در سر بود / مپندار هرگز که حق بشنود (پرهیز از خودخواهی)
(۲) سر پادشاهان گردن‌فراز / به درگاه او بر زمین نیاز (فروتنی و تواضع)
(۳) کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر / این همه صورت برد بر صفحه هستی به کار (شناخت خداوند)
(۴) نور خورشید در جهان فاش است / آفت از ضعف چشم خفاش است (توانایی درک حقیقت)

۲۷- کدام گزینه کمترین تناسب معنایی را با بیت زیر دارد؟

«به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست / عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست»

- (۱) نرگس، همه شیوه‌های مستی / از چشم خوشت به وام دارد
(۲) سعدیا، بی وجود صحبت یار / همه عالم به هیچ نستایم
(۳) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را
(۴) مراد دل ز تماشای باغ عالم چیست / به دست مردم چشم از رخ تو گل چیدن

۲۸- پیام کدام گزینه با دیگر بیت‌ها متفاوت است؟

- (۱) هر که را مهر وطن در دل نباشد کافر است / معنی حبالوطن فرموده پیغمبر است
(۲) مام وطن را رخ نیلگون شد / و امروز دشمن خوار و زیون شد
(۳) چو ایران نباشد تن من مباد / بدین بوم‌وبر زنده یک‌تن مباد
(۴) همه سرب‌سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

۲۹- معنای فعل «گرفتن» در کدام گزینه مانند عبارت زیر است؟

- «امیر انگشتی از انگشت بیرون کرد و گفت: بگیر و در انگشت کن»
(۱) ارج می‌گیرد از او نارجمند / بنده را از سجده سازد سربلند
(۲) فرد می‌گیرد ز علت، احترام / ملت از افراد می‌یابد نظام
(۳) هر عمل دارد به علمی احتیاج / کوشش از دانش همی‌گیرد رواج
(۴) کمربند گردان گرفتی به کین / برانداختی نیزه بالا ز زین

۳۰- عبارت زیر به کدام گزینه نزدیک تر است؟

- «مهارت‌های لازم را برای کم کردن دشواری‌های زندگی و لذت‌بخش کردن آن بیاموزیم.»
(۱) دانش آموخته زندگی و درس زمان / هیچ تلخی نچشد از گذر عمر زمان
(۲) ما آینه‌ایم هر که در ما نگیرد / هر نیک و بدی که ببند از خود ببند
(۳) و آنکه فرمود شادمانه بزیست / این چه حکم است یا رب این خود چیست؟
(۴) این نافرمان دل، ار پذیرد فرمان / دشواری من خوار شود سخت آسان